



## Vragen van gemeenteraadsleden

Gemeenteraad

---

<b>Onderwerp:</b>	Atlantgroep
<b>Datum</b>	26 januari 2013
<b>Partij:</b>	SP
<b>Bijlage:</b>	5
<b>Ingekomen brief griffie:</b>	28 januari 2013
<b>Antwoord college:</b>	31 januari 2013

### Aan het college van burgemeester en wethouders van Helmond,

Vandaag lezen wij opnieuw in de krant over een aantal ontwikkelingen bij Atlant. Mijn fractie heeft er behoefte aan duidelijkheid te krijgen wat er het afgelopen jaar nu precies allemaal plaats heeft gevonden, onder andere rondom de besluitvorming om te komen tot een nieuwe methode van financiering. De wethouder heeft in de commissiebehandeling van 11 oktober 2012 aangegeven hierover nog in gesprek te zijn met de directie van Atlant en te zoeken naar een goede invulling van deze wens van de kant van het college. Wij begrijpen nu uit gesprekken met mensen bij Atlant dat hier nog steeds over onderhandeld wordt, maar dat er ondertussen ook veel onvrede is over de manier waarop het bestuur heeft gecommuniceerd met directie, werknemers en OR. Wij willen hierover graag in debat met de wethouder.

Waarom is er zoveel onduidelijkheid over de nieuwe financieringsmethode? Waarom verloopt het overleg hierover zo stroef? Wat is de laatste stand van zaken? Hoe kan het dat hierover nog steeds geen overeenstemming is bereikt met de directie?

Wie is er eigenlijk de baas bij Atlant? Is dat het bestuur (ofwel: de aangesloten gemeenten), of is dat de directie? Waarom is er zoveel onrust en onduidelijkheid tussen bestuur en wethouders aan de ene kant, en directie en werknemers aan de andere kant? Hoe wil de wethouder snel tot een oplossing komen in dit geschil?

We lezen ook dat de directie een gemotiveerde reactie heeft gegeven op het voorstel van het bestuur om te komen tot een andere methode van financiering. Deze is schriftelijk verstuurd naar de wethouder, maar was expliciet ook bedoeld voor de leden van de raad, om te betrekken bij de besluitvorming hierover. Waarom heeft de wethouder deze brief nooit aan de raad doorgestuurd? En is deze brief in de toelichting van de wethouder aan de raad überhaupt niet genoemd? Wij zouden deze brief graag alsnog ontvangen.

Mijn fractie verzoekt de wethouder op bovenstaande vragen antwoord te geven en hierover spoedig met de raad in de commissie in debat te gaan. Vandaar dat deze brief ook cc naar het presidium gaat, met het verzoek om zodra de beantwoording van de wethouder binnen is, deze op te nemen als agendapunt op de eerst volgende commissievergadering. Graag willen wij daar dan ook Raadsinformatiebrief 2 bij betrekken.

Met vriendelijke groet,  
namens de SP-fractie  
Erik de Vries  
Fractievoorzitter

### **Antwoord college van burgemeester en wethouders:**

*Naar aanleiding van uw bovengenoemde brief, delen wij u het volgende mede.*

#### **1. Inleiding**

In deze brief vindt u de beantwoording van de vragen van de SP-fractie in de gemeente Helmond. Bij de beantwoording van de vragen dient de informatie die ons college in Raadinformatiebrief 2 heeft gegeven als achtergrond. In de raadscommissie MO&E van 31 januari 2013 wil ons college met u graag in debat gaan over de ontstane situatie en de ontwikkelingen in het kader van de nieuwe Participatiewet.

Voordat wij ingaan op de specifieke vragen, wil ons college u graag de hoofdlijn schetsen van de ontstane situatie.

#### **2. Hoofdlijn**

Zoals in Raadsinformatiebrief 2 aangegeven is de sociale zekerheid sterk aan verandering onderhevig. Er bestaat al langere tijd een groot politiek en bestuurlijk draagvlak voor het samenvoegen van de verschillende wetten en regelingen aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Dit gaat gepaard met forse bezuinigingen door de Rijksoverheid op de beschikbare budgetten voor re-integratie en uitvoering Wsw.

De directie van de Atlant Groep heeft aan het Bestuur van de gemeenschappelijke regeling aangegeven dat deze veranderingen grote gevolgen zullen hebben voor de bedrijfsvoering. De directie heeft grote zorg over het slinken van de werkvoorraad waardoor het bedrijf in de toekomst niet meer zou kunnen functioneren met de huidige kwaliteit. Het Bestuur en ook ons college heeft steeds de lijn gevolgd dat Atlant Groep als onze gezamenlijke uitvoeringsorganisatie ook in de toekomst in staat moet worden gesteld om haar taken op een goed kwaliteitsniveau uit te voeren.

In het portefeuillehouderoverleg Sociale Zaken is meermaals gesproken over deze problematiek. Bovendien is het onderwerp ook in respectievelijk het college en de raad aan de orde geweest in het kader van het Herstructureringsplan Wsw en de behandeling van het ondernemingsplan (zienswijze) in raadsvoorstel 105. De huidige situatie is op hoofdlijn te herleiden naar de volgende twee samenhangende afspraken:

##### **A) Werkvoorraad**

Voor een sluitende begroting van Atlant Groep hebben de gemeenten een opdrachtvolume voor niet-wettelijke taken (dienstverlening zoals re-integratie, groenonderhoud ed.) vastgesteld. Iedere gemeente draagt naar rato van het inwoneraantal bij aan het opdrachtvolume van Atlant Groep.

##### **B) Verrekening**

In een tijd waarin de gemeenten kampen met verschillende budgetverlagingen is de kostprijs voor de dienstverlening van groot belang. Zoals ook in het door de Raad vastgestelde Herstructureringsplan is opgenomen, willen de gemeenten daarom samen met Atlant Groep een passende kostprijs bepalen voor de genoemde diensten. De gemeenten en Atlant Groep voeren hiervoor een onderzoek uit naar de doorrekening van een transparante kostprijs op basis van werkelijke kosten voor de gemeentelijke opdrachtgevers. Daarbij geldt als uitgangspunt dat niet het maken van winst een doelstelling is voor een overheidsbedrijf, maar het zo effectief en efficiënt mogelijk inzetten van de beschikbare budgetten voor het publieke belang.

De eerste afspraak, het aanleveren van een voldoende opdrachtvolume noodzakelijk voor de kwaliteit van de uitvoering, is geheel door de gemeenten nagekomen.

De huidige impasse is ontstaan op basis van het door de directie van de Atlant Groep niet nakomen van de tweede afspraak. Gemeenten en Atlant hebben in het zogenoemd Strategisch Overleg uitgebreid overleg gevoerd over de noodzakelijke stappen om te komen tot een besluit over een kostprijs-plus systematiek. In het strategisch overleg hebben naast de directie van Atlant Groep de gemeenten Helmond, Laarbeek en Someren zitting (namens de in de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten).

Op verzoek van de directie van de Atlant Groep hebben de gemeenten een voorstel aangeleverd voor het Strategisch Overleg. De afspraak was dat de directie van de Atlant Groep dit voorstel zou doorrekenen waarna in het Strategisch Overleg op basis van de resultaten een gezamenlijk voorstel kon worden geformuleerd aan het Bestuur van de Atlant Groep en aan de deelnemende gemeenten. Hierna zou besluitvorming volgen over het invoeren van de kostprijs-plus aanpak door het bestuur van Atlant en de gemeenten.

De directie van Atlant Groep heeft uiteindelijk geweigerd om een doorrekening te maken. Ze heeft aan de gemeenten in het Strategisch Overleg een uitgebreide reactie gegeven waarom ze de kostprijs-plus aanpak niet ziet zitten. Tevens gaf de directie van Atlant Groep aan het onderwerp te willen bespreken in de OR en de Raad Van Advies van Atlant Groep. De gemeenten zijn als deelnemer aan het Strategisch Overleg van mening dat er op deze wijze geen voldragen advies ligt en zij hun opdracht niet hebben kunnen uitvoeren. Er lag daarom ook geen voorstel waarover een advies kon worden gevraagd aan de adviesorganen. Ze konden dan ook niet instemmen met wat zij zien als een uitwijkmanoeuvre. Dat laat overigens onverlet de bevoegdheid van de directeur en OR om wel over dit onderwerp te praten. In de brief aan de directie is dan ook geen verbod opgelegd.

Vervolgens hebben de gemeentelijke deelnemers in het Strategisch Overleg aan het Bestuur van Atlant gevraagd wat de verdere opdracht was voor het Strategisch Overleg. Het Bestuur heeft de directie van de Atlant Groep de opdracht gegeven om alsnog een doorrekening van het door de gemeenten ingebrachte voorstel voor een kostprijsplusberekening te maken, te beginnen met alle niet-Wsw dienstverlening aan gemeenten in het eerste kwartaal van 2013. Dit punt is ook bij de bespreking van het Ondernemingsplan 2013 in uw raad aan de orde geweest.

Het college constateert dat de discussie over de kostprijs-plus systematiek bij het bedrijfsleven en de Ondernemingsraad heeft geleid tot onrust. De door de Rijksoverheid aangekondigde wijzigingen in de sociale zekerheid zullen op termijn gaan leiden tot veranderingen in het werkveld. Dat deze veranderingen ook impact hebben op stakeholders en personeelsleden van Atlant Groep is welhaast onvermijdelijk. Op dit moment is er geen reden voor onrust. Er ligt nog geen voldragen voorstel voor ter besluitvorming. Nu al de gevolgen van een nieuw financieringsmodel ter discussie stellen is voorbarig. De consequenties zijn in dit stadium nog niet aan te tonen, ook niet door de directie of de OR of Raad van Advies.

### **3. Beantwoording van de resterende specifieke vragen**

#### **Gezagsverhouding**

De zes gemeenten werken bij de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) samen in de Atlant Groep. Deze samenwerking heeft de juridische vorm van een gemeenschappelijke regeling. Vertegenwoordigers van de voor de uitvoering verantwoordelijke colleges vormen het Bestuur. Het Bestuur draagt de eindverantwoordelijkheid voor de prestaties van de gemeenschappelijke regeling en legt daarover verantwoording af aan de deelnemende gemeenten.

Het Bestuur van de gemeenschappelijke regeling is verantwoordelijk voor het aanstellen en ontslaan van een Algemeen Directeur. De Algemeen Directeur is ambtenaar en verantwoordelijk voor de ambtelijke advisering aan het Bestuur en voor de uitvoering van het vastgestelde beleid en de bedrijfsvoering. Hij heeft daarvoor een uitvoerend mandaat. Zijn rol is dan ook vergelijkbaar met de rol van een directeur van een Dienst van de gemeente. Dat betekent dat de Algemeen Directeur de opdrachten van het Bestuur dient op te volgen.

#### **Heroriëntatie**

Naar aanleiding van de veranderingen in de sociale zekerheid heeft het Bestuur de directie opdracht gegeven voor een verkenning van de mogelijkheden voor herstructurering van de uitvoering van de sociale werkvoorziening en re-integratie. Naast inhoudelijke aanpassingen aan de nieuwe wetgeving is de financiële verhouding tussen de deelnemende gemeenten en Atlant Groep een belangrijk onderdeel. Voor de

uitvoering van de sociale werkvoorziening en re-integratie van burgers komen immers aanzienlijk minder middelen beschikbaar.

De gemeenten zijn van mening dat de veranderingen in de sociale zekerheid vragen om verbinding tussen de betrokken partijen. De positie van Atlant Groep staat dan ook niet ter discussie. Atlant Groep is voor de regiogemeenten ook in de toekomst een belangrijke partner bij de re-integratie van mensen met een beperking of een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. De gemeenten kiezen er in het algemeen belang voor om zoveel mogelijk publieke opdrachten in te besteden bij Atlant Groep.

De gemeenten verbinden daaraan overigens wel de voorwaarde dat de verhouding tussen gemeenten en Atlant Groep als belangrijke uitvoerende partner op het terrein van de arbeidsmarkt transparant en prijsvriendelijk moet zijn. Het algemeen belang prevaleert boven het bedrijfsbelang. Atlant Groep is een uitvoeringsorganisatie van de deelnemende gemeenten en hanteert geen commerciële uitgangspunten bij de uitvoering van publieke opdrachten.

### **Kostprijs-plus**

De gemeenten heroriënteren zich in samenspraak met de Atlant Groep op methoden om de beschikbare budgetten optimaal ten goede te laten komen aan de arbeidsinschakeling van haar burgers met een beperking en re-integratie van werkloze werknemers met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. In het Herstructureringsplan spreken gemeenten en Atlant Groep in mei 2012 expliciet af "te komen tot een gezamenlijk onderzoek naar een doorrekening van een transparante kostprijs op basis van werkelijke kosten voor de gemeentelijke opdrachtgevers."

De gemeenten en de directie van Atlant Groep spreken gedurende geruime tijd in het zogenoemde Strategisch Overleg over deze "kostprijs-plussystematiek". Tijdens deze periode is veel materiaal onderzocht en uitgewisseld. De directie van de Atlant Groep heeft de gemeenten na ruim een jaar verzocht om op basis van het door hen aangeleverde cijfermateriaal te komen tot een voorstel voor de in de toekomst te hanteren prijzen. De directie zegt toe op basis daarvan de effecten voor het bedrijf door te rekenen. De gemeenten leveren medio augustus het gevraagde voorstel op.

De directie van Atlant Groep reageert op 1 oktober 2012 in een brief aan het Strategisch Overleg op het door de gemeenten gedane voorstel. Kern van de reactie is dat de directie van mening is dat invoering van de kostprijs-plussystematiek niet past in de huidige bedrijfsfilosofie die gericht is op het behalen van commerciële doelstellingen. De directie geeft aan dat ze geen basis ziet voor verdere gesprekken met de gemeenten of het maken van de beloofde doorrekening. De directie stelt voor om de discussie, nog voor besluitvorming in het Strategisch Overleg, voor te leggen aan het Bestuur, de OR en de Raad van Advies.

Het Strategisch Overleg deelt in haar brief van 16 oktober aan de directie mee dat de gemeenten zowel inhoudelijk als procedureel teleurgesteld zijn over de inhoud van deze reactie. De gemeenten zijn van mening dat de toonzetting van de reactie niet bijdraagt aan het tot stand komen van een constructief gesprek over de prijsstelling van de dienstverlening. De gemeenten tonen zich voorstander van verder overleg in het Strategisch Overleg tot er een voldragen voorstel ligt dat voorgelegd kan worden aan het Algemeen Bestuur en indien gewenst ook aan de gemeenten, de Raad van Advies en de OR.

De laatste stand van zaken is dat het Algemeen Bestuur van de Atlant Groep de directie heeft opgedragen een doorberekening van het door de gemeenten ingebrachte voorstel voor een kostprijsplussystematiek te maken, te beginnen met alle niet-Wsw dienstverlening aan gemeenten in het eerste kwartaal van 2013. Hiermee kan de discussie worden voortgezet en afgerond in een formeel besluit van het bestuur, dat vervolgens aan andere gremia kan worden voorgelegd. Onrust over de toekomst van Atlant Groep is in dit stadium niet logisch.

### **Reactie raadsvoorstel 105**

De SP fractie stelt dat de directie een gemotiveerde reactie heeft gegeven op het voorstel van het bestuur om te komen tot een andere methode van financiering. Zoals beschreven onder het hiervoor genoemde kopje kostprijs-plus is het voorstel om te komen tot vaststelling van kostprijzen niet een voorstel van het

bestuur, maar een voorstel van de gemeenten in het Strategisch Overleg. Er was nog geen uitgewerkt voorstel waar het bestuur een besluit over kon nemen. Het wachten was op de doorrekening van het model om de gevolgen te kunnen beoordelen. De reactie van de directie op dit voorstel was in eerste instantie dan ook een reactie richting het Strategisch Overleg en niet gericht aan de wethouder en ook niet expliciet bedoeld voor verdere verspreiding.

Naar aanleiding van raadsvoorstel 105/2012 waarin het voorstel voor de zienswijze van de Raad op het ondernemingsplan Atlant groep 2013 is vervat, is door de directie Atlant Groep een brief aan het college gestuurd. Deze brief is door het college van de gemeente Helmond niet doorgestuurd aan de Raad. Daar was ook geen reden toe. Het college constateerde namelijk dat de brief qua procedure en qua toonzetting ongepast was, want niet passend in de verhouding tussen college, Bestuur en de algemeen directeur. Immers: het Bestuur van Atlant Groep is de gesprekspartner voor de directie, niet het college. En anderzijds: voor het college is het Bestuur van Atlant Groep de gesprekspartner. In deze bestuurlijke verhoudingen past het niet dat de directeur als ambtenaar buiten het Bestuur om rechtstreeks het college benadert. Gebeurt dat toch dan heeft dat gevolgen voor de vertrouwensrelatie tussen Bestuur en directeur. De toonzetting van de brief versterkte deze constatering.

Verder biedt de brief van de directie geen nieuwe zienswijzen of inzichten die bij het redigeren van het raadsvoorstel niet bekend waren. De gemeentebesturen en hun ambtenaren hebben een zelfstandige rol ten aanzien van advisering van college, raadscommissie en raad. Omdat de zienswijze van de directie ook los van de brief bekend was bij de adviserende ambtenaren van de gemeente en bij de wethouder zijn diens standpunten wel meegewogen in de oordeelsvorming van de ambtelijke adviseurs en van het college, maar die leidde niet tot andere ambtelijke en bestuurlijke inzichten ten aanzien van de visie op het ondernemingsplan en de uitgangspunten daarbij. Het raadsvoorstel beschrijft naar de mening van het college toereikend de relevante feiten en overwegingen die nodig om het raadsvoorstel te beoordelen.

Het formuleren van een raadsvoorstel is daarbij de verantwoordelijkheid van het college, gehoord hebbende de ambtelijke adviseurs van het college en gehoord hebbende de visie van het Bestuur van de Atlantgroep, die de Atlantgroep bestuurlijk vertegenwoordigt. Dat doet niet de directie van Atlant. Het college betreft daarbij het feit dat de visie van het Bestuur tot stand is gekomen met kennis van het advies van haar eigen directie.

### **Toekomst**

Atlant Groep is en blijft ook in de toekomst een belangrijke partner in het regionaal arbeidsmarktbeleid. Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Atlant Groep is er dan ook alles aan gelegen om te komen tot een manier waarop de voor de uitvoering beschikbare budgetten optimaal kunnen worden ingezet voor de re-integratie van de doelgroep van mensen met een beperking. Ze heeft daarom op korte termijn gesprekken gepland tussen de betrokken partners die daarvoor verantwoordelijk zijn: (een vertegenwoordiging van) de regio gemeenten, het Werkgeversplein, afdeling Werk en Inkomen van de gemeente Helmond, de Atlant Groep en het UWV. Integraliteit en een gedeeld maatschappelijk belang zijn daarbij de sleutelwoorden.

Burgemeester en wethouders van Helmond  
de burgemeester  
mevr. P.J.M.G. Blanksma – van den Heuvel

de secretaris  
A.A.M. Marneffe RA